

Māori

Ngā retihanga whai arotake mō ngā kainoho whare noho pāpori

Ka whakaurua mai ngā retihanga whai arotake mō ngā kainoho whare noho pāpori mai i te 1 Hōngongoi 2014. Kei roto i tēnei ko ngā kainoho o Te Kaporeihana Whare me te hunga rīhi mai i ngā kaiwhakarato whare noho rēhita ki te whiwhi i te pūtea āwhina rīhi hāngai ki te moni whiwhi.

Ko te hunga i tīmata i tā rātau retihanga me Te Kaporeihana Whare i muri i te Hōngongoi 2011 kua whakamōhiohia kēhia rātau mō ngā arotake retihanga.

He aha te take me whai retihanga whai arotake?

E hiahia ana te Kāwanatanga ki te whakarite e wātea ana te whare noho pāpori ki te hunga me ngā whānau e whai matea ana, mō te wā e hiahiatia ana hoki.

Ka āwhina ngā arotake retihanga kia mātua mōhio ai ko te hunga e noho ana i ngā whare kāwanatanga, ētahi atu whare noho pāpori rānei, e āhei tonu ana ki reira ka mutu kei te ū tonu te whare ki ō rātau hiahia.

He mea nui tonu ko te hunga i whai painga mai i te whare noho pāpori, engari kua pai ake tō rātau āhuatanga, ka whiwhi tautoko ki te neke atu ki te māketete rīhi tūmataiti, te hoko whare rānei, mēnā ka taea.

Ko te hunga ka arotakehia tā rātau retihanga, ā, ā hea?

Tērā pea ka arotakehia ngā kainoho whare noho pāpori katoa atu i te 1 Hōngongoi 2014. Engari, i te tau tuatahi, ko te hunga anake e utu rīhi māketete, kātata rānei ki tētahi rīhi māketete, me te noho i ngā takiwā e wātea mai ana ētahi atu whare noho, ka arotakehia. Mā ngā āwhina ka taea pea rātau te neke atu ki te rāngai rīhi tūmataiti.

He tukanga hou tēnei mā Te Manatū Whakahiato Ora (MSD) ka mutu ko tā mātau e tūmanako ana e 800 ngā arotake ka oti i a mātau i te tau tuatahi.

Kāore koe e mate ināianei ki te whakapā atu ki a MSD, HNZ rānei mō ngā arotake retihanga.

Mēnā kāore koe i te utu rīhi māketete, kātata rānei ki te rīhi māketete, kāore e arotakehia tō retihanga i mua o te Hōngongoi 2015, engari rawa ka rerekē tōu āhuatanga.

Mā wai e whakahaere ngā arotake retihanga, ā, ka pēhea te whakahaere?

Ka whakahaerehia ngā arotake retihanga e te ratonga Aromatawai Whare a MSD.

Ka mahia ēnei i runga i te wairua manaaki, ā, ka whai whakaarohia ngā āhuatanga takitahi o te whare.

Ko ngā arotake retihanga ka whakaritea ki aua kōrero anō i kapihia e te aromātai

tuatahi mō te āhei ki ngā whare noho pāpori, tae atu ki ngā mea pēnei i te:

- whai wāhitanga – pēhea te uauatanga mō ngā tāngata o te whare ki te kimi whare i roto i te māketē tūmataiti ka mutu kei reira ngā tauārai whaiaro, pūtea hoki e aukati ana i tēnei?
- whaiutu – ka taea e te whare te utu i te nekenga ki tētahi whare noho kei te māketē rīhi tūmataiti?
- whakapūmāutanga – ka taea e te whare te pupuri i te whare noho i roto i te māketē tūmataiti mō te wā roa.

Mēnā ka kitea e te arotake kua kore e āhei atu te kainoho mō te whare noho pāpori, ā, ka taea e ia te neke, ka mahi tahi a MSD me ia ki te āwhina i a ia ki te neke.

Mēnā ka kitea e te arotake kei te āhei tonu te kainoho, ka āhei ia te hono tonu ki te whare noho pāpori.

He maha ngā upane kei roto i te tukanga arotake. Ina eke te wā mō tētahi arotake, ka whakapā atu te MSD ki te whakamārama atu ka pēhea te mahi i tēnei, ā, me ngā tautoko hoki ka whakaratohia e MSD.

Ki te kore ngā kainoho e whakaae ki te whakatau mō tō rātau āhei atu ki ngā whare noho pāpori ka taea e rātau te tono kia arotakehia anō.

Ki te kore hoki e whakaae rātau ki tērā arotake, ka taea te heri i taua whakatau ki tētahi mana pīra motuhake.

E hia te roa o te tukanga arotake?

Ko te roa o te whakatutuki i tētahi arotake retihanga ko te tikanga he ono marama, neke atu rānei, kei te āhuetanga hoki o ngā kainoho.

Me aha ngā kainoho i tēnei wā?

Kāore he paku aha mā ngā kainoho i tēnei wā.

Atu i te 1 o Hōngongoi 2014 ka whakapā atu a MSD ki ngā kainoho ka arotakehia i roto i te tau tuatahi ki te kōrero mō ā rātau arotake retihanga.